

ΣΕΒ

Έρευνα και Ανάλυση
Παρατηρητήριο Ανταγωνιστικότητας

Τεύχος 14
Νοέμβριος 2003

Δελτίο Ανταγωνιστικότητας

**Αποτελέσματα έρευνας για την Ανταγωνιστικότητα
WEF – ΣΕΒ 2003:**

Ελλάδα 2003

**Βελτίωση του Δείκτη Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας
Επιδείνωση του Δείκτη Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης**

Σύμφωνα με την διεθνή έρευνα για την ανταγωνιστικότητα του World Economic Forum (WEF) για το έτος 2003, η θέση της Ελλάδας ως προς τον **δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας βελτιώθηκε** και ανέβηκε στην 39^η θέση το 2003, από την 43^η το 2002. Η πρόοδος οφείλεται στη βελτίωση του δείκτη εταιρικών στρατηγικών και λειτουργιών (από την 47^η θέση το 2002 στην 39^η θέση το 2003) και του δείκτη που μετράει την ποιότητα του εθνικού επιχειρηματικού περιβάλλοντος (από την 41^η θέση το 2002, στην 40^η θέση το 2003).

Αντιθέτως, η θέση της Ελλάδας στην παγκόσμια κατάταξη ως προς τον **δείκτη ανταγωνιστικότητας για την προώθηση της ανάπτυξης στο μέλλον** (χρονικός ορίζοντας 5 ετών) **χειροτέρευσε** κατά δύο θέσεις (από 31^η το 2002 στην 33^η το 2003). Η πτώση της ανταγωνιστικής θέσης της Ελλάδας οφείλεται κυρίως στην σημαντική επιδείνωση του δείκτη μακροοικονομικού κλίματος, ο οποίος έπεσε από την 27^η θέση το 2002 στην 31^η θέση το 2003, ενώ παράλληλα, στον τεχνολογικό δείκτη επιδεινώθηκε η θέση της Ελλάδας, από την 28^η το 2002 στην 29^η το 2003.

Τέσσερις χώρες της ΕΕ15 παρουσίασαν βελτίωση της θέσης τους μεταξύ 2002 και 2003 στη διεθνή κατάταξη (Ολλανδία, Γερμανία, Αυστρία, Γαλλία). Τρεις διατήρησαν τη θέση τους αμετάβλητη. Όμως επτά χώρες της ΕΕ15 παρουσίασαν επιδείνωση της ανταγωνιστικής τους θέσης είτε οριακά, όπως η Ελλάδα και η Ισπανία, είτε θεαματικά, όπως η Ιταλία, Ιρλανδία, το Βέλγιο, το Ην. Βασίλειο και η Πορτογαλία. Είναι σαφές ότι έλλειμμα ανταγωνιστικότητας αντιμετωπίζουν και πολλές χώρες της ΕΕ. Μεταξύ των χωρών της ΕΕ15, η Ελλάδα κατατάσσεται προτελευταία στον δείκτη ανταγωνιστικότητας για την ανάπτυξη πάνω από την Ιταλία και τελευταία στον δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας. Η Ελλάδα υστερεί και έναντι πέντε νέο- εισερχόμενων χωρών (Εσθονία, Σλοβενία, Ουγγαρία, Λετονία και Τσεχία) είτε σε έναν από τους δύο, είτε και στους δύο δείκτες.

Συμπέρασμα:

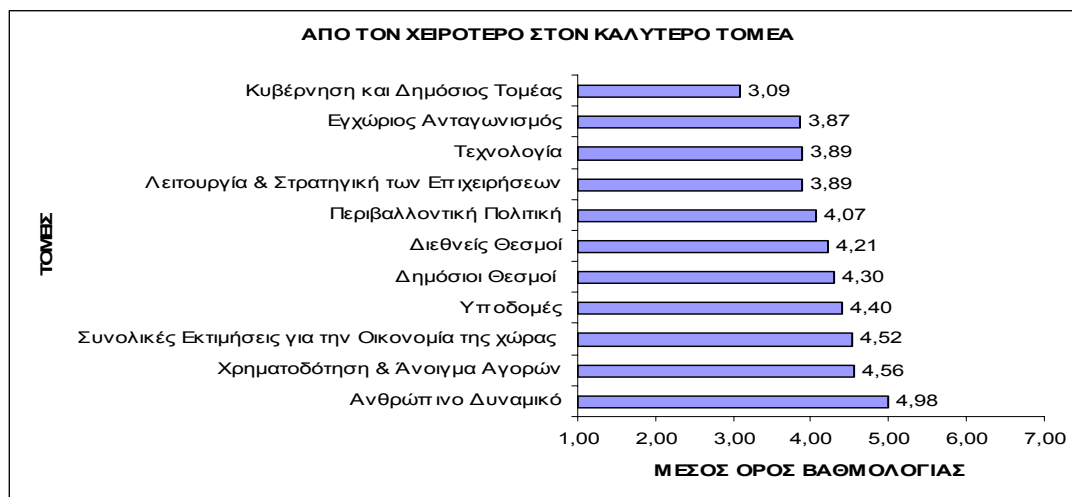
Η Ελλάδα τα δύο τελευταία χρόνια βελτιώνει το δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας, όμως η βελτίωση αυτή δεν είναι ικανή ώστε να γίνει πιο ανταγωνιστική σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Αντίθετα, ο δείκτης ανταγωνιστικότητας για την προώθηση της ανάπτυξης υποχωρεί. Συνολικά, η ανταγωνιστικότητα της χώρας βραδυτοποιεί.

Συγκεκριμένα:

Η χώρα **πλεονεκτεί** σε τομείς όπου έχουν προχωρήσει διαρθρωτικές μεταβολές που συμπλέουν με τις ευρωπαϊκές πολιτικές, (όπως η απελευθέρωση των τηλεπικοινωνιών), και στο ανθρώπινο δυναμικό (διαθεσιμότητα επιστημόνων & μηχανικών, καλή υγεία λόγω μικρού αντίκτυπου στις επιχειρήσεις από ασθένειες όπως η φυματίωση, η ελονοσία και το AIDS)

Η χώρα **υστερεί** στην φορολόγηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, στην έλλειψη ευελιξίας στην αγορά εργασίας, στην απορρόφηση νέων τεχνολογιών, σε στοιχεία που συνθέτουν την ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, αλλά και στην ικανότητα των διοικήσεων των επιχειρήσεων.

Από την έρευνα που πραγματοποίησε το WEF σε συνεργασία με τον ΣΕΒ φαίνεται ότι η υστέρηση της ανταγωνιστικής θέσης της Ελλάδας οφείλεται στην πολύ χαμηλή βαθμολογία που πήρε η χώρα σε τέσσερις κυρίως τομείς: στον τομέα της Κυβέρνησης και του Δημοσίου, στον Εγχώριο Ανταγωνισμό, στην Τεχνολογία και στην Λειτουργία & Στρατηγική των Επιχειρήσεων. Ο μέσος όρος της βαθμολογίας στους τομείς αυτούς (στην κλίμακα 1 –7) ήταν από 3,09 ως 3,89.

Πηγή: Επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF - ΣΕΒ

Συγκεκριμένα, κατά τομείς συμπεραίνονται τα εξής:

1. Κυβέρνηση & Δημόσιος Τομέας

Η χαμηλή εμπιστοσύνη στους πολιτικούς, η έλλειψη ικανών δημοσίων υπαλλήλων, η γραφειοκρατία, ο κρατικός παρεμβατισμός και η αδιαφάνεια στην λήψη πολιτικών αποφάσεων είναι οι κύριοι λόγοι για τους οποίους ο ελληνικός δημόσιος τομέας υστερεί.

2. Εγχώριος Ανταγωνισμός

Το μεγάλο κόστος σε χρόνο και χρήμα για την ίδρυση μιας επιχείρησης, η έλλειψη ολοκληρωμένων δικτύων επιχειρήσεων (clusters), η κυριαρχία λίγων επιχειρηματικών ομάδων σε ορισμένους κλάδους, οι μεγάλες διαφορές στην ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος από περιοχή σε περιοχή είναι οι κύριοι παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά τον εγχώριο ανταγωνισμό.

3. Τεχνολογία

Η Ελλάδα υστερεί στον τομέα της τεχνολογίας. Αυτό οφείλεται στην έλλειψη υψηλής ποιότητας ερευνητικών κέντρων, στον μικρό όγκο των πόρων που αφιερώνονται από το κράτος και από τις επιχειρήσεις για Έρευνα & Ανάπτυξη, στις περιορισμένες κρατικές πολιτικές για την προώθηση των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών και σε ελλείψεις στην νομοθεσία που ρυθμίζει το ηλεκτρονικό εμπόριο, τις ψηφιακές υπογραφές και την προστασία του καταναλωτή.

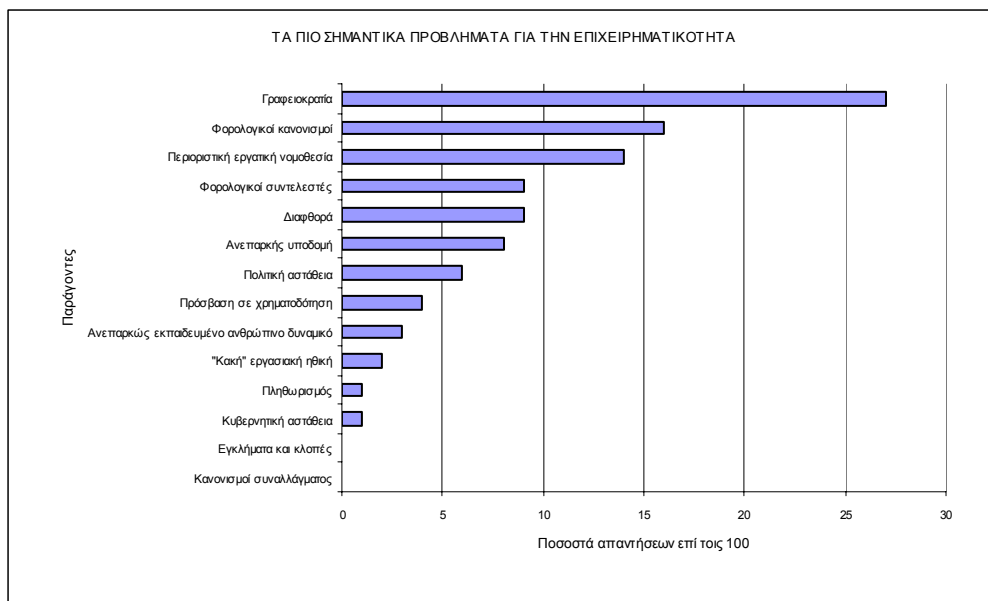
4. Λειτουργία & Στρατηγική της Επιχείρησης

Η υστέρηση στην παραγωγή καινοτομικών προϊόντων ελληνικής προελεύσεως και στην υιοθέτηση πολιτικών με κύριο γνώμονα τον πελάτη, η απροθυμία διάχυσης αρμοδιοτήτων, η οικογενειοκρατία ως κριτήριο κάλυψης θέσεων διευθυντικών στελεχών, καθώς και το γεγονός ότι οι εξαγωγικές επιχειρήσεις συνήθως δεν αναλαμβάνουν και το μάρκετινγκ και την εξυπηρέτηση των πελατών μετά την πώληση των προϊόντων τους, είναι οι κύριοι λόγοι που οι ελληνικές επιχειρήσεις βαθμολογούν οι ίδιες τους εαυτούς τους με χαμηλό βαθμό στον τομέα της λειτουργίας και της στρατηγικής.

Από την έρευνα προκύπτει ότι :

Έξι είναι τα πιο σημαντικά προβλήματα που επηρεάζουν αρνητικά την επιχειρηματικότητα στην Ελλάδα:

- ✓ Η γραφειοκρατία,
- ✓ οι φορολογικοί κανονισμοί,
- ✓ η περιοριστική εργατική νομοθεσία,
- ✓ οι φορολογικοί συντελεστές,
- ✓ η διαφθορά και
- ✓ οι ελλιπείς υποδομές.

Για το 2003, τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα της χώρας είναι μόλις 21 έναντι 49 ανταγωνιστικών μειονεκτημάτων.

Οι δέκα καλύτερες και οι δέκα χειρότερες επιδόσεις της Ελλάδας στο σύνολο των 102 χωρών όπου διεξάγεται η έρευνα παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες (αναλυτικοί πίνακες με όλα τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα ακολουθούν στο παράρτημα).

Οι δέκα Καλύτερες επιδόσεις της Ελλάδας το 2003

A.A	Παράγων Ανταγωνιστικότητας για τις προοπτικές ανάπτυξης	Συγκριτική θέση της χώρας σε σύνολο 102 χωρών
1	Κυψελωτή Τηλεφωνία (2002)	9
2	Επικράτηση Αδειοδοτήσεων Ξένης Τεχνολογίας	8
3	Εύκολη Πρόσβαση σε πίστωση	17
4	Τηλεφωνικές Γραμμές σταθερής τηλεφωνίας (2002)	18
5	Δεν υπάρχει αντίκτυπος του HIV/ AIDS στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις	19
6	Οργανωμένο Έγκλημα	22
7	Πιστωτική Αξιολόγηση της Χώρας (2003)	23
8	Επιχειρηματικά κόστη λόγω εγκληματικών πράξεων και βιοπραγιών	24
9	Ελευθερία τύπου	24
A.A	Παράγων Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας	Συγκριτική θέση της χώρας σε σύνολο 95 χωρών ¹
1	Διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών	19
2	Κόστος εισαγωγής ξένου εξοπλισμού	19

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF - ΣΕΒ

Συγκριτικά Μειονεκτήματα της Ελλάδας 2003		
A.A	Παράγων Ανταγωνιστικότητας για τις προοπτικές ανάπτυξης	Συγκριτική θέση της χώρας σε σύνολο 102 χωρών
1	Ευελιξία στον καθορισμό μισθών - αμοιβών	91
2	Αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος	88
3	Πολιτικές προσλήψεων - απολύσεων	81
4	Επίπεδο απορρόφησης νέων τεχνολογιών από τις εταιρίες	78
5	Αντίκτυπος της νομοθεσίας για τη μητρότητα στην πρόσληψη γυναικών	78
6	Μη τακτική καταβολή φόρων	75
7	Βάρος των κανονιστικών ρυθμίσεων	75
8	Κρατική αποτελεσματικότητα στην προώθηση των Τ.Π.Ε.	72
9	Εθνικό ποσοστό αποταμίευσης (2002)	71
10	Εύνοια στις αποφάσεις ανώτατων κρατικών υπαλλήλων	70
A.A	Παράγων Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας	Συγκριτική θέση της χώρας σε σύνολο 95 χωρών
1	Εμπιστοσύνη στην επαγγελματική διοίκηση επιχειρήσεων	69
2	Κρατικές προμήθειες σε προϊόντα υψηλής τεχνολογίας	68
3	Διοικητικά εμπόδια για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων	66

¹ Για 7 χώρες δεν υπολογίστηκε ο δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας (ΠΓΜΔ, Λουξεμβούργο Ουγκάντα, Μάλι, Καμερούν, Γκάνα, Γάμπια.) Ο λόγος για τις δυο πρώτες είναι ότι αποτελούν μια πολύ μικρή οικονομική οντότητα άρα εντάσσονται στην ευρύτερη περιοχή, ενώ οι υπόλοιπες είναι πολύ χαμηλού εισοδήματος, μικρές οικονομίες, με λίγους τομείς δραστηριοποίησης.

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF - ΣΕΒ

Στο παράρτημα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικοί πίνακες με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της Ελλάδας, όπως και οι ερωτήσεις που βαθμολογήθηκαν με χαμηλό βαθμό (1-3) και με καλό βαθμό (5-7) από όπου αντιστοίχως προκύπτουν και τα περισσότερα ανταγωνιστικά μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα της χώρας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1: Σύγκριση Ανταγωνιστικής θέσης της Ελλάδας με τις χώρες μέλη της ΕΕ και τις νεοεισερχόμενες στην ΕΕ χώρες που συμμετέχουν στην έρευνα του WEF.

Χώρες ΕΕ	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης 2003 (Θέση ανάμεσα στις 80 χώρες του 2002)	Μεταβολή Ανταγωνιστικής Θέσης 2002-2003
Φιλανδία	1	0
Σουηδία	3	0
Δανία	4	0
Ολλανδία	12	1
Γερμανία	13	1
Ην. Βασίλειο	15	-4
Αυστρία	17	1
Εσθονία	20	7
Ισπανία	21	-1
Πορτογαλία	23	-4
Γαλλία	24	4
Βέλγιο	25	-4
Ιρλανδία	28	-5
Σλοβενία	29	-3
Ουγγαρία	31	-2
Ελλάδα	33	-2
Λετονία	35	8
Τσεχία	37	-1
Λιθουανία	38	1
Ιταλία	39	-6
Σλοβακία	41	5
Πολωνία	43	7

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF - ΣΕΒ

Πίνακας 2: Ιεράρχηση χωρών ως προς τον Δείκτη Ανταγωνιστικότητας για την Ανάπτυξη, 2003

Χώρες	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης 2003 (102 χώρες)	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης 2003 (80 χώρες του 2002)	Δείκτης Ανταγωνιστικότητας Ανάπτυξης 2002 (80 χώρες)
Φινλανδία	1	1	1
ΗΠΑ	2	2	2
Σουηδία	3	3	3
Δανία	4	4	4
Ταϊβάν	5	5	6
Σιγκαπούρη	6	6	7
Ελβετία	7	7	5
Ισλανδία	8	8	12
Νορβηγία	9	9	8
Αυστραλία	10	10	10
Ιαπωνία	11	11	16
Ολλανδία	12	12	13
Γερμανία	13	13	14
Ν. Ζηλανδία	14	14	15
Ην. Βασίλειο	15	15	11
Καναδάς	16	16	9
Αυστρία	17	17	18
Κορέα	18	18	25
Μάλτα	19	-	-
Ισραήλ	20	19	17
Λουξεμβούργο	21	-	-
Εσθονία	22	20	27
Ισπανία	23	21	20
Χονγκ Κονγκ	24	22	22
Πορτογαλία	25	23	19
Γαλλία	26	24	28
Βέλγιο	27	25	21
Χιλή	28	26	24
Μαλαισία	29	27	30
Ιρλανδία	30	28	23
Σλοβενία	31	29	26
Ταϊλάνδη	32	30	37
Ουγγαρία	33	31	29
Ιορδανία	34	32	44
Ελλάδα	35	33	31
Μποτσουάνα	36	34	35
Λετονία	37	35	43
Τυνησία	38	36	32
Τσεχία	39	37	36
Λιθουανία	40	38	39
Ιταλία	41	39	33
Βόρεια Αφρική	42	40	34
Σλοβακία	43	41	46
Κίνα	44	42	38
Πολωνία	45	43	50
Αγ.Μαυρίκιος	46	44	41
Μεξικό	47	45	53
Ελ Σαλβαδόρ	48	46	60
Τρινιδάδ και Τομπάγκο	49	47	42
Ουρουγουάη	50	48	40
Κόστα Ρίκα	51	49	49
Ναμίμπια	52	50	47
Κροατία	53	51	48
Βραζιλία	54	52	45
Γάμπια	55	-	-
Ινδία	56	53	54
Γερου	57	54	55
Αίγυπτος	58	-	-
Παναμάς	59	55	51
Βιετνάμ	60	56	62
Μαρόκο	61	57	52
Αγ. Δομίνικος	62	58	56
Κολομβία	63	59	61
Βουλγαρία	64	60	58
Τουρκία	65	61	65
Φιλιππίνες	66	62	63
Γζαμβία	67	63	57
Σρι Λάνκα	68	64	59
Τανζανία	69	-	-
Ρωσία	70	65	66
Γκάνα	71	-	-
Ινδονησία	72	66	69
Πακιστάν	73	-	-
Αλγερία	74	-	-

Πηγή: WEF

Χώρες	Δείκτης Ανταγωνιστ. Ανάπτυξης 2003 (102 χώρες)	Δείκτης Ανταγωνιστ. Ανάπτυξης 2003 (80 χώρες του 2002)	Δείκτης Ανταγωνιστ Ανάπτυξης 2002 (80 χώρες)
Ρουμανία	75	67	67
Μαλαουί	76	-	-
Σερβία	77	-	-
Αργεντινή	78	68	64
Σενεγάλη	79	-	-
Ουγκάντα	80	-	-
Γιι ΜΔ	81	-	-
Βενεζουέλα	82	69	68
Κένυα	83	-	-
Ουκρανία	84	70	74
Βολιβία	85	71	71
Εκουατόρ	86	72	73
Νιγηρία	87	73	72
Ζάμπια	88	-	-
Γουατεμάλα	89	74	75
Νικαράγουα	90	75	70
Καμερούν	91	-	-
Αιθιοπία	92	-	-
Μοζαμβίκη	93	-	-
Ονδούρα	94	76	78
Παραγουάη	95	77	76
Μαδασκάρη	96	-	-
Ζιμπάμπουε	97	78	79
Μπαγκλαντές	98	79	77
Μαλί	99	-	-
Αγκόλα	100	-	-
Τσαντ	101	-	-
Αϊτή	102	80	80

Πίνακας 3: Ιεράρχηση χωρών ως προς τον δείκτη Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας 2003.

Χώρες	Δείκτης Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας 2003 (95 χώρες)	Δείκτης Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας 2003 (80 χώρες του 2002)	Δείκτης Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας 2002 (80 χώρες)
Φινλανδία	1	1	2
ΗΠΑ	2	2	1
Σουηδία	3	3	6
Δανία	4	4	8
Γερμανία	5	5	4
Ην. Βασίλειο	6	6	3
Ελβετία	7	7	5
Σιγκαπούρη	8	8	9
Ολλανδία	9	9	7
Γαλλία	10	10	15
Αυστραλία	11	11	14
Καναδάς	12	12	10
Ιαπωνία	13	13	11
Ισλανδία	14	14	17
Βέλγιο	15	15	13
Ταϊβάν	16	16	16
Αυστρία	17	17	12
Νέα Ζηλανδία	18	18	22
Χονγκ Κονγκ	19	19	19
Ισραήλ	20	20	18
Ιρλανδία	21	21	20
Νορβηγία	22	22	21
Κορέα	23	23	23
Ιταλία	24	24	24
Ισπανία	25	25	25
Μαλαισία	26	26	26
Β. Αφρική	27	27	29
Εσθονία	28	28	30
Λετονία	29	29	45
Σλοβενία	30	30	27
Ταϊλάνδη	31	31	35
Χιλή	32	32	31
Τυνησία	33	33	32
Βραζιλία	34	34	33
Τσεχία	35	35	34
Πορτογαλία	36	36	36
Ινδία	37	37	37
Ουγγαρία	38	38	28
Ελλάδα	39	39	43
Λιθουανία	40	40	40
Ισπανία	41	41	53
Μάλτα	42	-	-
Σλοβακία	43	42	42
Αγ. Μαυρίκιος	44	43	49
Κόστα Ρίκα	45	44	39
Κίνα	46	45	38
Πολωνία	47	46	46
Μεξικό	48	47	55
Μαρόκο	49	48	48
Βιετνάμ	50	49	60
Κολομβία	51	50	56
Τουρκία	52	51	54
Τρινιντάντ και Τομπάγκο	53	52	44
Μποτσουάνα	54	53	57
Ναμίμπια	55	54	51
Τζαμάικα	56	55	59
Σρι Λάνκα	57	56	47
Αίγυπτος	58	-	-
Παναμάς	59	57	50
Ινδονησία	60	58	64
Αγ. Δομίνικος	61	59	41
Κροατία	62	60	52
Ελ Σαλβαδόρ	63	61	63
Φιλιππίνες	64	62	61
Ρωσία	65	63	58
Κένυα	66	-	-
Τανζανία	67	-	-
Αργεντινή	68	64	65

Πηγή: WEF

Χώρες	Δείκτης Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας 2003 (95 χώρες)	Δείκτης Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας 2003 (80 χώρες του 2002)	Δείκτης Επιχειρ. Ανταγων. 2002 (80 χώρες)
Ουρουγουάη	69	65	62
Μαλάουι	70	-	-
Ουκρανία	71	66	69
Πακιστάν	72	-	-
Ρουμανία	73	67	67
Βουλγαρία	74	68	68
Ζιμπάμπουε	75	69	70
Σερβία	76	-	-
Νιγηρία	77	70	71
Περού	78	71	66
Ζάμπια	79	-	-
Βενεζουέλα	80	72	72
Γουατεμάλα	81	73	73
Σενεγάλη	82	-	-
Αλγερία	83	-	-
Εκουαντόρ	84	74	77
Μαδασκάρη	85	-	-
Μπαγκλαντές	86	75	74
Μοζαμβίκη	87	-	-
Νικαράγουα	88	76	75
Ονδούρα	89	77	78
Αιθιοπία	90	-	-
Παραγουάη	91	78	76
Βολιβία	92	79	79
Τσαντ	93	-	-
Αιτή	94	80	80
Αγκόλα	95	-	-

Πίνακας 4: Όλα τα συγκριτικά ανταγωνιστικά **πλεονεκτήματα** της Ελλάδας 2003, σε σύνολο 102 χωρών και 95 χωρών αντίστοιχα².

Συγκριτικά Πλεονεκτήματα της Ελλάδας 2003		
A.A	Παράγων Ανταγωνιστικότητας για τις προοπτικές ανάπτυξης	Συγκριτική θέση της χώρας σε σύνολο 102 χωρών
1	Κυβελωτή Τηλεφωνία (2002)	9
2	Επικράτηση Αδειοδοτήσεων Ξένης Τεχνολογίας	8
3	Εύκολη Πρόσβαση σε πίστωση	17
4	Τηλεφωνικές Γραμμές σταθερής τηλεφωνίας (2002)	18
5	Δεν υπάρχει αντίκτυπος του HIV/ AIDS στις Ξένες Άμεσες Επενδύσεις	19
6	Οργανωμένο Έγκλημα	22
7	Πιστωτικός Συντελεστής της Χώρας (2003)	23
8	Επιχειρηματικά κόστη λόγω εγκληματικών πράξεων και βιαιοπραγιών	24
9	Ελευθερία του τύπου	24
10	Δεν υπάρχει αντίκτυπος της ελονοσίας στις επιχειρήσεις	25
11	Δεν υπάρχει αντίκτυπος της φυματίωσης στις επιχειρήσεις	26
12	Επιχορηγήσεις και φορολογικές πιστώσεις για την χρηματοδότηση της έρευνας και ανάπτυξης στις επιχειρήσεις	26
13	Ποσοστό Συμμετοχής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση	26
14	Διαθεσιμότητα χρηματοοικονομικών στοιχείων για τις επιχειρήσεις	28
15	Δεν υπάρχει αντίκτυπος του HIV/AIDS στις επιχειρήσεις	29
16	Πλεόνασμα/ Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης	30

	Παράγων Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας	Συγκριτική θέση της χώρας σε σύνολο 95 χωρών
1	Διαθεσιμότητα επιστημόνων και μηχανικών	19
2	Κόστος εισαγωγής ξένου εξοπλισμού	19
3	Βαθμός χρησιμοποίησης τεχνικών μάρκετινγκ	30
4	Οι εξαγωγές από την χώρα προς τις γειτονικές είναι αρκετά σημαντικές και συνεχώς αυξανόμενες	32
5	Οι αποζημιώσεις των διευθυνόντων στελεχών είναι συνδεδεμένες με μπόνους	34

Πηγή: WEF

² Για 7 χώρες δεν υπολογίστηκε ο δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας (ΠΓΜΔ, Λουξεμβούργο Ουγκάντα, Μάλι, , Καμερούν, Γκάνα, Γάμπια.) Ο λόγος για τις δυο πρώτες είναι ότι αποτελούν μια πολύ μικρή οικονομική οντότητα άρα εντάσσονται στην ευρύτερη περιοχή, ενώ οι υπόλοιπες είναι πολύ χαμηλού εισοδήματος, μικρές οικονομίες, με λίγους τομείς δραστηριοποίησης

Πίνακας 5: Όλα τα συγκριτικά ανταγωνιστικά μειονεκτήματα της Ελλάδας 2003, σε σύνολο 102 και 95 χωρών, αντίστοιχα³.

Συγκριτικά Μειονεκτήματα της Ελλάδας 2003		
A.A	Παράγων Ανταγωνιστικότητας για τις προοπτικές ανάπτυξης	Συγκριτική θέση της χώρας σε σύνολο 102 χωρών
1	Ευελιξία στον καθορισμό μισθών - αμοιβών	91
2	Αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος	88
3	Πολιτικές προσλήψεων - απολύσεων	81
4	Επίπεδο απορρόφησης νέων τεχνολογιών από τις εταιρίες	78
5	Αντίκτυπος της νομοθεσίας για τη μητρότητα στην πρόσληψη γυναικών	78
6	Μη τακτική καταβολή φόρων	75
7	Βάρος των κανονιστικών ρυθμίσεων	75
8	Κρατική αποτελεσματικότητα στην προώθηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας	72
9	Εθνικό ποσοστό αποταμίευσης (2002)	71
10	Εύνοια στις αποφάσεις ανώτατων κρατικών υπαλλήλων	70
11	Κρατική τοποθέτηση των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) σε προτεραιότητα	68
12	Διαφάνεια κυβερνητικών πολιτικών αποφάσεων	67
13	Άτακτες πληρωμές κρατικών συμβολαίων	65
14	Συμμόρφωση των επιχειρήσεων με τα περιβαλλοντικά πρότυπα	65
15	Νόμοι περί των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνίας	64
16	Τεχνολογική εξειδίκευση	63
17	Σύνδεση αμοιβών και παραγωγικότητας	62
18	Συνέπειες ιδιωτικών δωρεών σε πολιτικά κόμματα, στη λήψη πολιτικών αποφάσεων	62
19	Προώθηση του εθελοντισμού από επιχειρήσεις	62
20	Δραστηριοποίηση των επιχειρήσεων σε φιλανθρωπίες	62
21	Κόστος αγροτικής πολιτικής	62
22	Κρατικός παρεμβατισμός σε επενδύσεις εταιριών	61
23	"Επιχειρηματική δεοντολογία"	60
24	Πληθωρισμός	54
25	Βαθμός στρεβλωτικών κρατικών επιχορηγήσεων	49
26	Ξένες άμεσες επενδύσεις και υιοθέτηση νέων τεχνολογιών	47
27	Εταιρικά κονδύλια για έρευνα και ανάπτυξη	47
28	Πρόσβαση των σχολείων στο διαδίκτυο	47
29	Πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία	45
30	Προσωπικοί υπολογιστές (2002)	45
31	Εμπιστοσύνη κοινωνίας στους πολιτικούς	44
32	Διάχυση δημόσιων κονδυλίων	42
33	"Μη κανονικές" καταβολές δημόσιων παροχών	42
34	Δικαιώματα ιδιοκτησίας	41
35	Ποιότητα ανταγωνισμού στον τομέα των Παροχών Υπηρεσιών Διαδικτύου	39
36	Μη τακτικές καταβολές πληρωμών εισαγωγών - εξαγωγών	39
37	Δείκτης διασποράς επιτοκίου (2002)	38
38	Προσδοκίες για οικονομική ύφεση	38
39	Χρήστες διαδικτύου (2002)	37
40	"Φιλοξενιτές" διαδικτύου (2002)	36
41	Δικαστική ανεξαρτησία	35
42	Ερευνητική συνεργασία Πανεπιστημίων / Βιομηχανίας	35
43	Ευρεσιτεχνίες (2002)	35

A.A	Παράγων Επιχειρηματικής Ανταγωνιστικότητας	Συγκριτική θέση της χώρας σε σύνολο 95 χωρών
1	Εμπιστοσύνη στην επαγγελματική διοίκηση επιχειρήσεων	69
2	Κρατικές προμήθειες σε προϊόντα υψηλής τεχνολογίας	68
3	Διοικητικά εμπόδια για την ίδρυση νέων επιχειρήσεων	66
4	Εύνοια σε αποφάσεις ανώτατων κρατικών υπαλλήλων	63
5	Επιθυμία διάχυσης αρμοδιοτήτων	60
6	Ικανότητα για καινοτομίες	47

Πηγή: WEF

³ Για 7 χώρες δεν υπολογίστηκε ο δείκτης επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας (ΠΓΜΔ, Λουξεμβούργο Ουγκάντα, Μάλι, Καμερούν, Γκάνα, Γάμπια.) Ο λόγος για τις δυο πρώτες είναι ότι αποτελούν μια πολύ μικρή οικονομική οντότητα άρα εντάσσονται στην ευρύτερη περιοχή, ενώ οι υπόλοιπες είναι πολύ χαμηλού εισοδήματος, μικρές οικονομίες, με λίγους τομείς δραστηριοποίησης

Πίνακες 5 – 8 : Αναλυτική παρουσίαση των ερωτήσεων και της βαθμολογίας που έλαβαν για τους τέσσερις τομείς που επηρεάζουν αρνητικά την ανταγωνιστική θέση της Ελλάδας.

Πίνακας 5: Τεχνολογία

Τεχνολογία		
A.A	Ερώτηση	Μέσος όρος βαθμολογίας από 95 επιχειρήσεις (κλίμακα: 1-7)*
3.01	Η χώρα βρίσκεται πίσω στον τομέα της τεχνολογίας σε σχέση με άλλες χώρες	3,165
3.02	Οι εταιρείες στην χώρα δεν ενδιαφέρονται να υιοθετήσουν νέες τεχνολογίες	4,388
3.03	Για την επιχείρησή σας η καινοτομία παίζει μεγάλο ρόλο για την δημιουργία κερδών	5,048
3.04	Για την χώρα η αδειοδότηση νέων τεχνολογιών είναι συνηθισμένο μέσο για την απόκτηση νέων τεχνολογιών	5,113
3.05	Οι ξένες άμεσες επενδύσεις στην χώρα αποτελούν σημαντική πηγή υιοθέτησης νέων τεχνολογιών	4,512
3.06	Τα ερευνητικά κέντρα στην χώρα (π.χ. πανεπιστήμια και κρατικά ερευνητικά ιδρύματα) είναι μέτρια	3,679
3.07	Οι επιχειρήσεις στην χώρα δεν αφιερώνουν χρήματα για έρευνα και ανάπτυξη	3,274
3.08	Είναι σχεδόν ανύπαρκτες οι κυβερνητικές επιχορηγήσεις και οι φοροαπαλλαγές για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης	3,566
3.09	Δεν υπάρχει μεγάλος βαθμός συνεργασίας πανεπιστημίων και επιχειρήσεων στον τομέα της Έρευνας και Ανάπτυξης	3,506
3.10	Η κυβέρνηση αγοράζει εξοπλισμό υψηλής τεχνολογίας βασιζόμενη στην φτηνότερη προσφορά	3,108
3.11	Οι Τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών δεν είναι από τις πρώτες προτεραιότητες της κυβέρνησης	3,951
3.12	Τα προγράμματα της κυβέρνησης που προωθούν τις Τεχνολογίες της Πληροφορικής και των Επικοινωνιών δεν είναι και τόσο επιτυχημένα	3,375
3.13	Δεν υπάρχει επαρκής νομοθεσία που να σχετίζεται με την πληροφορική (ηλεκτρονικό εμπόριο, ψηφιακές υπογραφές, προστασία του καταναλωτή)	3,349
3.14	Δεν υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός μεταξύ των Παροχών Υπηρεσιών Διαδικτύου που να εξασφαλίζει υψηλή ποιότητα και χαμηλές τιμές.	4,376

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF - ΣΕΒ

* 1= Πολύ Κακή βαθμολογία

* 7= Πολύ Καλή Βαθμολογία

Πίνακας 6: Κυβέρνηση & Δημόσιος Τομέας

Κυβέρνηση & Δημόσιος Τομέας		
A.A	Ερώτηση	Μέσος όρος βαθμολογίας από 95 επιχειρήσεις (κλίμακα: 1-7)*
4.01	Το κοινοβούλιο δεν είναι πολύ αποτελεσματικό ως δικαιοπαραγωγικό και εποπτικό όργανο	3,671
4.02	Η εμπιστοσύνη της κοινής γνώμης στην οικονομική εντιμότητα των πολιτικών είναι αρκετά χαμηλή	2,741
4.03	Οι ικανότητες των δημοσίων υπαλλήλων είναι χαμηλότερες από των ιδιωτικών υπαλλήλων	2,036
4.04	Η συμμόρφωση με τις διοικητικές απαιτήσεις της κυβέρνησης είναι επαχθής	2,263
4.05	Το φορολογικό σύστημα της χώρας σας είναι περίπλοκο και στρεβλωτικό για τις επιχειρηματικές αποφάσεις	2,289
4.06	Οι κρατικές επιχορηγήσεις σε επιχειρήσεις για την χώρα κρατούν εν ζωή τις μη ανταγωνιστικές επιχειρήσεις	3,272
4.07	Η παρέμβαση του κράτους στην οικονομία στρεβλώνει τον ανταγωνισμό	3,459
4.08	Οι επενδύσεις των επιχειρήσεων παρεμποδίζονται από τον κρατικό παρεμβατισμό	3,882
4.09	Η αγροτική πολιτική στην χώρα είναι αρκετά επαχθής για την οικονομία	3,455
4.1	Οι εταιρείες στην χώρα δεν ενημερώνονται με ευκρίνεια και με διαφάνεια για τις αλλαγές στις κρατικές πολιτικές και στους κανονισμούς που επηρεάζουν τον κλάδο τους	3,529
4.11	Οι αποφάσεις των κυβερνητικών ιθυνόντων πάνω σε πολιτικές και σε συμφωνίες είναι συνήθως εις όφελος των εταιρειών και των ιδιωτών με καλές γνωριμίες	2,833
4.12	Οι παράνομες δωρεές σε πολιτικά κόμματα στην χώρα είναι αρκετά συχνές.	3,151
4.13	Οι νόμιμες οικονομικές συνεισφορές σε πολιτικά κόμματα επηρεάζουν τα αποτελέσματα δημόσιων πολιτικών	3,548

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF – ΣΕΒ

* 1= Πολύ Κακή βαθμολογία

* 7= Πολύ Καλή Βαθμολογία

Πίνακας 7: Εγχώριος Ανταγωνισμός

Εγχώριος Ανταγωνισμός		
A.A	Ερώτηση	Μέσος όρος βαθμολογίας από 95 επιχειρήσεις (κλίμακα: 1-7)*
9.01	Ο εγχώριος ανταγωνισμός είναι αρκετά έντονος στις περισσότερες βιομηχανίες και η κυρίαρχη επιχείρηση στην αγορά αλλάζει στον χρόνο.	5,071
9.02	Ο εγχώριος ανταγωνισμός προέρχεται κυρίως από τις εγχώριες εταιρείες ή από τοπικά τμήματα των πολυεθνικών	4,747
9.03	Η κυριαρχία της αγοράς από λίγες επιχειρήσεις είναι συνηθισμένο φαινόμενο στους βασικούς βιομηχανικούς κλάδους.	3,153
9.04	Το να ανοίξεις μια νέα επιχείρηση στην χώρα είναι αρκετά δύσκολο και χρονοβόρο.	3,4
9.05	Οι καταναλωτές στην χώρα διαλέγουν κυρίως τα προϊόντα τους με βάση την χαμηλότερη τιμή.	4,341
9.06	Οι τοπικοί προμηθευτές στην χώρα δεν είναι πολλοί και δεν προσφέρουν τα πιο σημαντικά υλικά, εξαρτήματα, εξοπλισμό και υπηρεσίες.	4,729
9.07	Η ποιότητα των τοπικών προμηθευτών είναι φτωχή μιας και δεν είναι αρκετά επαρκείς και έχουν περιορισμένες τεχνολογικές ικανότητες.	4,458
9.08	Οι κανονισμοί του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (π.χ. κανονισμοί για την ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών ή για την ενέργεια) δεν είναι αρκετά αυστηροί	4,212
9.09	Οι καταναλωτές στην χώρα δεν ψάχνουν για τα πιο τεχνολογικά εξελιγμένα προϊόντα	4,565
9.1	Η αντιμονοπωλιακή πολιτική στην χώρα δεν είναι αρκετά αποτελεσματική και δεν προωθεί όσο θα έπρεπε τον ανταγωνισμό.	4,169
9.11	Η συντεχνιακή δραστηριότητα κυριαρχείται από λίγες επιχειρηματικές ομάδες	3,988
9.12	Οι διαφορές από περιοχή σε περιοχή στην ποιότητα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος (σε ανθρώπινο δυναμικό, υποδομές, και άλλους παράγοντες) είναι αρκετά μεγάλες και σημαντικές.	3,012
9.13	Οι εμπορικοί και βιομηχανικοί σύνδεσμοι στην χώρα δεν εστιάζουν στην οργάνωση δράσεων που θα βελτιώσουν την παραγωγικότητα των επιχειρήσεων μελών τους.	4,012
9.14	Τα δίκτυα (clusters) είναι σπάνια και ρηχά	2,889
9.15	Εξειδικευμένα εξαρτήματα απαραίτητα για την παραγωγή της επιχείρησης είναι τις περισσότερες φορές εισαγόμενα	3,041
9.16	Ο εξειδικευμένος εξοπλισμός και τα ειδικά μηχανήματα που είναι απαραίτητα για την παραγωγή σας, είναι τις περισσότερες φορές εισαγόμενα	2,743
9.17	Εξειδικευμένη έρευνα και υπηρεσίες εκπαίδευσης δεν είναι διαθέσιμα στην χώρα	3,785
9.18	Η συνεργασία στο δίκτυό σας με τους προμηθευτές, τους παροχείς υπηρεσιών και τους συνεργάτες σας, στην χώρα είναι σχεδόν ανύπαρκτη	3,278

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF - ΣΕΒ

* 1= Πολύ Κακή βαθμολογία

* 7= Πολύ Καλή Βαθμολογία

Πίνακας 8: Λειτουργία & Στρατηγική της Επιχείρησης

Λειτουργία & Στρατηγική της Επιχείρησης		
A.A	Ερώτηση	Μέσος όρος βαθμολογίας από 95 επιχειρήσεις (κλίμακα: 1-7)*
10.01	Η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων της χώρας στις διεθνείς αγορές βασίζεται κυρίως στο χαμηλό κόστος και στις φυσικές πρώτες ύλες	3,325
10.02	Οι εξαγωγικές επιχειρήσεις στην χώρα κυρίως δραστηριοποιούνται στην εξόρυξη φυσικών πόρων ή στην παραγωγή και όχι στην σχεδίαση του προϊόντος, στις πωλήσεις, στις μεταφορές και στην παροχή υπηρεσιών μετά την πώληση.	3,691
10.03	Οι επιχειρήσεις με διεθνείς πωλήσεις δίνουν σε άλλες εταιρείες το μάρκετινγκ των προϊόντων τους.	3,439
10.4	Οι εταιρείες αποκτούν νέες τεχνολογίες κυρίως μέσω αδειοδοτήσεων ή μιμούμενες ξένες εταιρείες	1,7
10.5	Δεν χρησιμοποιούνται οι καλύτερες και αποτελεσματικότερες τεχνολογίες στην παραγωγική διαδικασία	4,024
10.6	Οι τεχνικές μάρκετινγκ στην χώρα δεν χρησιμοποιούν εξειδικευμένα εργαλεία	4,744
10.7	Οι εταιρείες στην χώρα δεν ακολουθούν πολιτικές κατάκτησης και διατήρησης των πελατών	4,732
10.8	Η διανομή των προϊόντων εκτός χώρας και το μάρκετινγκ τους δεν γίνεται από ελληνικές εταιρείες	3,935
10.9	Οι εξαγωγές από την χώρα σε γειτονικές χώρες είναι αρκετά σημαντικές και αυξανόμενες	5,2
10.1	Οι εξαγωγικές εταιρείες της χώρας σας πουλάνε κυρίως σε μικρό αριθμό ξένων αγορών	3,654
10.11	Η πολιτική των εταιρειών στην χώρα στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού είναι να επενδύουν λίγο στην εκπαίδευση και στην ανάπτυξη των ικανοτήτων του προσωπικού	3,79
10.12	Η επιθυμία για διάχυση αρμοδιοτήτων σε υφισταμένους είναι μικρή	3,313
10.13	Οι απολαβές των διευθυντικών στελεχών περιλαμβάνουν εν μέρει μπόνους και μετοχές της εταιρείας	4,188
10.14	Οι υψηλόβαθμες διευθυντικές θέσεις δεν κατέχονται σε μεγάλο ποσοστό από επαγγελματίες διευθυντές που επιλέγονται με βάση τα προσόντα τους.	4,037
10.15	Η εταιρική διακυβέρνηση από τους επενδυτές και το διοικητικό συμβούλιο στην χώρα δεν έχει αρκετή εποπτεία στις αποφάσεις των διευθυντικών στελεχών	4,291
10.16	Οι οικονομικές σχολές (business schools) στην χώρα δεν είναι από τις καλύτερες στον κόσμο	4,073
10.17	Η επιχειρηματική δεοντολογία (η ηθική συμπεριφορά στις σχέσεις με τους δημοσίους υπαλλήλους, τους πολιτικούς και τις άλλες επιχειρήσεις) δεν είναι και η καλύτερη στον κόσμο	3,974

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF – ΣΕΒ

* 1= Πολύ Κακή βαθμολογία

* 7= Πολύ Καλή Βαθμολογία

Πίνακας 9: Ερωτήσεις που πήραν χαμηλή βαθμολογία: (1-3).

Αριθμ.	ΕΡΩΤΗΣΗ	Μ.Ο.
10.04	Οι επιχειρήσεις αποκτούν την τεχνολογία με αδειοδοτήσεις ή μιμούνται ξένες επιχειρήσεις	1,70
4.03	Οι ικανότητες του προσωπικού στον δημόσιο τομέα είναι χαμηλότερες από τον ιδιωτικό τομέα	2,04
4.04	Η συμμόρφωση με διοικητικές απαιτήσεις (άδειες, κανονισμοί, αναφορές) της κυβέρνησής σας, στην χώρα, είναι επαχθής	2,26
4.05	Το φορολογικό σύστημα της χώρας είναι πολύ περίπλοκο και στρεβλωτικό στις επιχειρηματικές αποφάσεις.	2,29
6.02	Το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας είναι υποανάπτυκτο.	2,49
6.03	Η υποδομή των λιμανιών και οι υδάτινοι δρόμοι στο εσωτερικό της χώρας είναι υποανάπτυκτοι	2,49
7.06	Η διαφορά της ποιότητας της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που προσφέρεται στους πλούσιους και στους φτωχούς είναι μεγάλη.	2,52
7.02	Η πολιτική προσλήψεων και απολύσεων εμποδίζεται από κανονισμούς.	2,55
5.05	Η χάραξη οικονομικής πολιτικής στην χώρα είναι συγκεντρωτική - σχεδόν όλες οι σημαντικές αποφάσεις ελέγχονται από την κεντρική κυβέρνηση	2,62
4.02	Η εμπιστοσύνη της κοινής γνώμης στην οικονομική ειλικρίνεια των πολιτικών είναι πολύ χαμηλή	2,74
9.16	Ο ειδικός εξοπλισμός που χρησιμοποιείται στην παραγωγή του κλάδου σας είναι σχεδόν πάντα εισαγόμενος	2,74
4.11	Όταν αποφασίζουν για πολιτικές και συμβάσεις οι κυβερνητικοί υπεύθυνοι συνήθως είναι πιο ευνοϊκοί έναντι εταιρειών και ιδιωτών με καλές διασυνδέσεις.	2,83
5.20	Σχεδόν ποτέ οι εταιρείες στην χώρα δεν προτρέπουν τους εργαζόμενούς τους να γίνουν εθελοντές για κοινωνικούς σκοπούς και δεν δίνουν κίνητρα για να τους διευκολύνουν σε αυτό τον σκοπό.	2,86
9.14	Τα δίκτυα (clusters) στην χώρα είναι σπάνια και ρηχά.	2,89

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF - ΣΕΒ

Πίνακας 10: Ερωτήσεις που πήραν καλή βαθμολογία: (5-7)⁴

ΑΡΙΘ. ΕΡΩΤ.	ΕΡΩΤΗΣΗ	Μ.Ο.
6.08	Τα κινητά τηλέφωνα στην χώρα είναι τόσο προσβάσιμα και σε τόσο προσιτές τιμές όσο και στις πιο τεχνολογικά αναπτυγμένες χώρες.	6,48
5.06	Στην χώρα οι εφημερίδες μπορούν να δημοσιεύουν ό,τι επιθυμούν χωρίς να φοβούνται την λογοκρισία ή την αντεκδίκηση	6,15
6.07	Καινούργιες τηλεφωνικές συνδέσεις για την επιχείρησή σας είναι ευρέως διαθέσιμες και πολύ αξιόπιστες	6,11
8.15	Αξιόπιστες και έγκυρες πληροφορίες που σχετίζονται με τις χρηματοοικονομικές επιδόσεις της επιχείρησης δίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα και είναι εύκολα διαθέσιμες.	5,81
5.10	Το οργανωμένο έγκλημα (π.χ. μαφία) δεν συνεπάγεται σημαντικά κόστη για την επιχείρησή σας.	5,73
5.16A	Μία μεμονωμένη επιχείρηση δεν έχει μεγάλη επιρροή στην διαμόρφωση εθνικών νόμων και κανονισμών που έχουν αντίκτυπο στην επιχείρησή σας.	5,65
8.02	Οι τράπεζες εν γένει στην χώρα είναι υγιείς με καλά χρηματοοικονομικά στοιχεία (ισολογισμούς).	5,59
7.09	Επιστήμονες και μηχανικοί στην χώρα σας είναι εν αφθονία.	5,55
5.09	Κοινά εγκλήματα και βία (π.χ. κλοπές ιδιωτών και επιχειρήσεων), δεν επιβάλλουν σημαντικά κόστη στις επιχειρήσεις.	5,44
5.12B	Στον κλάδο σας πόσο συχνά εκτιμάτε ότι οι εταιρείες κάνουν ανεπίσημες επιπλέον πληρωμές ή δωροδοκίες για να πετύχουν συνδέσεις με τις υπηρεσίες των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας (τηλέφωνο ή ηλεκτρικό ρεύμα); Ο μέσος όρος των απαντήσεων είναι "σχεδόν σπάνια".	5,40
7.14	Στην χώρα οι κυβερνητικές πολιτικές που αφορούν την άδεια εγκυμοσύνης είναι επαρκείς και διευκολύνουν την επανένταξη στην αγορά εργασίας.	5,40
7.15	Στην χώρα οι νόμοι που αφορούν την μητρότητα δεν αποτελούν κώλυμα για την πρόσληψη γυναικών.	5,40
8.14	Τα συμφέροντα της μειοψηφίας των μετόχων προστατεύονται από τον νόμο.	5,32
8.12	Στην χώρα τα κρυφά εισαγωγικά εμπόδια (δηλαδή εμπόδια διαφορετικά από δασμούς και ποσοστώσεις) δεν είναι σημαντικό πρόβλημα.	5,27
10.09	Οι εξαγωγές από την χώρα προς γειτονικές χώρες είναι αξιόλογες και αναπτυσσόμενες.	5,20
5.12D	Στον κλάδο σας πόσο συχνά εκτιμάτε ότι οι εταιρείες κάνουν ανεπίσημες επιπλέον πληρωμές ή δωροδοκίες που συσχετίζονται με αιτήσεις για δάνεια; Ο μέσος όρος των απαντήσεων είναι "σχεδόν σπάνια".	5,19
2.02	Η τρομοκρατία στην χώρα δεν επιβάλλει σημαντικά κόστη στην επιχειρηματικότητα	5,14
3.04	Στην χώρα η απόκτηση αδειών ξένης τεχνολογίας είναι κοινή τεχνική για την απόκτηση νέας τεχνολογίας	5,11
9.01	Ο ανταγωνισμός στην τοπική αγορά είναι έντονος στους περισσότερους κλάδους μιας και η ηγεσία στον κλάδο αλλάζει με τον χρόνο.	5,07
3.03	Στην επιχείρησή σας η καινοτομία παίζει σημαντικό ρόλο στην κερδοφορία	5,05
8.17	Η ξένη ιδιοκτησία στις επιχειρήσεις στην χώρα είναι διαδεδομένη και ενθαρρυνόμενη.	5,05
6.06	Εμπιστεύεστε το δημόσιο ταχυδρομείο για να στείλετε σε κάποιον φίλο ένα μικρό πακέτο αξίας \$100.	5,02

Πηγή: ΣΕΒ, επεξεργασία αποτελεσμάτων έρευνας WEF - ΣΕΒ

⁴ Επιπρόσθετα στην παραπάνω λίστα ερωτήσεων πρέπει να συμπεριληφθούν και 10 ερωτήσεις που έλαβαν πολύ υψηλή βαθμολογία και αφορούν τον μικρό αντίκτυπο των ασθενειών HIV/ AIDS, της φυματίωσης & της ελονοσίας στην υγεία του προσωπικού των επιχειρήσεων.